Opinia
o Programie nauczania przyrody w klasach 4-6 szkoły podstawowej „Na tropach przyrody”

Przedstawiony do zaopiniowania program nauczania przyrody na drugim etapie edukacyjnym, autorstwa Pani Barbary Dziedzic, **jest zgodny z podstawą programową** wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. Dz. U. z 2012 r., poz. 977)*. W pełni uwzględnia treści nauczania zapisane w podstawie programowej przedmiotu przyroda.

Program „Na tropach przyrody” **spełnia kryterium poprawności konstrukcyjnej**. Zawiera wszystkie elementy przewidziane dla programu nauczania w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. z 2012 r., poz. 752)*. Opiniowany program uwzględnia:

- ogólną charakterystykę programu,
- umiejętnie określone cele kształcenia i wychowania,
- uwagi o realizacji programu z orientacyjnym przydziałem godzin,
- odniesienie treści nauczania do podstawy programowej,
- materiał nauczania związany ze szczegółowymi celami kształcenia i wychowania,
- sposoby osiągania celów edukacyjnych wraz z metodami uwzględniającymi możliwości indywidualizacji pracy z uczniami,
- opis założonych osiągnięć ucznia,
- propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia.

Należy podkreślić, że wszystkie elementy programu są ze sobą spójne. Stanowią przemyślaną i logiczną całość.

Program **jest poprawny pod względem dydaktycznym**. Posiada przejrzystą i wyraźnie zarysowaną strukturę. Materiał nauczania jest przystępny i dostosowany do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów na drugim etapie kształcenia. Program można modyfikować poprzez jego dostosowanie do warunków kształcenia. Układ treści programowych podporządkowano zasadzie stopniowania trudności i systematyczności w zdobywaniu wiedzy i kształceniu umiejętności. Uczeń rozpoczyna przygodę z przyrodą od poznania najbliższego środowiska, a kończy wędrówką po krajobrazach świata.

Program zakłada ograniczenie wiedzy encyklopedycznej na rzecz wyjaśniania zjawisk i procesów poprzez prowadzenie obserwacji i prostych doświadczeń. Szczególnie cenne wydają się propozycje zajęć terenowych do przeprowadzenia w okolicy szkoły, a także realizacja projektu edukacyjnego, którego zakres treści wykracza poza podstawę programową. Należy podkreślić, że autorka programu z dużą starannością dostosowała układ treści programowych do pór roku, co z pewnością ułatwi nauczycielom planowanie pracy z uczniami.

Dobór różnorodnych metod przewidzianych w programie daje możliwość kształcenia u uczniów umiejętności kluczowych, takich jak: współpraca w grupie, korzystanie

z różnych źródeł informacji, łączenie i porządkowanie wiedzy, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy, radzenie sobie w sytuacjach złożonych i nietypowych, organizowanie i ocenianie własnej pracy. Należy pozytywnie ocenić wskazanie w programie szeregu metod sprzyjających podnoszeniu efektywności kształcenia przyrodniczego. Szczególnie cenne wydają się propozycje zastosowania metod ćwiczeniowych, aktywizujących i praktycznych oraz wzbogacenia procesu dydaktycznego nowoczesnymi technologiami informacyjnymi.

Warto podkreślić, że program posiada ciekawą obudowę metodyczną, na którą składają się publikacje wchodzące w skład serii „Na tropach przyrody". Są to: podręcznik z płytami CD-ROM, zeszyt ćwiczeń, multimedialny podręcznik dla nauczyciela, Książki Nauczyciela, filmy edukacyjne oraz ilustrowane tablice „Poznaj – rozpoznaj".

Autorka zakłada realizację programu w ciągu 290 jednostek lekcyjnych, co **jest zgodne** z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej podpisanym w dniu 20 stycznia 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*. Dużym ułatwieniem w planowaniu pracy nauczyciela jest podanie w programie orientacyjnej liczby godzin przyporządkowanej poszczególnym działom. W zestawieniu godzinowym dodatkowo uwzględniono lekcje w terenie, czas realizacji projektu edukacyjnego (klasa 6) oraz zajęcia przeznaczone na powtórzenie i sprawdzenie nabytych przez uczniów wiadomości i umiejętności. Program przewiduje także godziny do dyspozycji nauczyciela.

Opiniowany program nauczania „Na tropach przyrody" **jest poprawny merytorycznie**. Poprzez odpowiedni dobór treści i operowanie językiem przedmiotu wyposaża uczniów w rzetelną wiedzę i umiejętności oraz rozwija ich zainteresowania przyrodnicze. Realizacja głównych założeń programu sprzyja:

- zaciekawieniu ucznia światem przyrody,
- nabywaniu umiejętności stawiania hipotez na temat zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie i ich weryfikacji,
- wdrażaniu uczniów do praktycznego wykorzystania wiedzy przyrodniczej,
- kształtowaniu postawy szacunku wobec przyrody.

Program zapewnia komplementarność wobec innych etapów kształcenia i przygotowuje ucznia do edukacji przyrodniczej w szkole gimnazjalnej.

Przedstawiony do zaopiniowania program nauczania „Na tropach przyrody" autorstwa Pani Barbary Dziedzic **oceniam pozytywnie** pod względem formalnym, dydaktycznym i merytorycznym. Może być realizowany na lekcjach przyrody w szkole podstawowej.

Hanna Habera

nauczyciel przyrody
doradca metodyczny przyrody i geografii
Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli